

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

4 Ista probat dimissa semel peccata redire.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

plia. Est & alia ratio : quia non potest malus in omnibus malus esse, sed habet aliqua bona : neque bonus in omnibus esse bonus, sed habet aliqua peccata. Cùm ergo prospèritatem malus habet, malo capitis sui est. Cùm enim pro illis paucis bonis retributionem hic accipit, illic jam plenus punietur.

Postea etiam refertur memoria honorum ad mitiorem pœnam habendam, ut bona, quæ inter multa mala sunt, non proficiant ad præsentis vite, vel futuri præmium obtinendum, sed ad tolerabilis extremi iudicii supplicium subeundum: sicut de fide, & ceteris, quæ sunt charitate habentur.

C. XLIX.

Augustinus scribit in libro de patientia, c. 26.

Si quis b autem non habens charitatem, quæ pertinet ad unitatem spiritus, & vinculum pacis, quo catholica ecclesia congregata connectitur, in aliquo schismate constitutus, ne Christum neget, patitur tribulationes, angustias, famem, sitim e, nuditatem, persecutionem, pericula, carceres, vincula, tormenta, gladium, vel flammam, vel bestias, vel ipsam crucem timore gehennæ d, & ignis æterni, nullo modo ita culpanda sunt: imò verò & hæc laudanda patientia est: (Non enim dicere poterimus, melius ei fuisse, ut Christum negando nihil eorū pateretur, quæ passus est confitendo:) sed existimandum, fortasse tolerabilius ei futurum iudicium, quam si Christo negando cuncta ista vitaret. Vnde & illud, quod ait e Apostolus: [Si tradero corpus meum, ut ardeam, charitatem autem nō habebero, nihil mihi prodest] nihil prodesse intelligitur ad regnum celorum obtinendum, non ad extremi iudicii tolerabilis supplicium subeundum. & supra, cap. 3. ¶ Hæc propter charitatem dicta sunt: sine qua in nobis non potest esse vera pœnitentia f: quia in bonis charitas Dei est, quæ tolerat omnia.

n pass pœnitentia ergo, ut ex præmissis apparet, nulli in peccatis proficiantibus utilis est, non tamen alicui deneganda est: quia sicut fructum eius, cum alterius criminis pœnitentiam egerit. Sic itaq; pœnitentia dicitur, & cetera, auctoritate sibi consonantes neque non agere pœnitentiam, qui perseverat in crimine, utilem videtur sibi & fructuosam.

¶ Illud autem Ambrosius g: [Pœnitentia semel usurpata, nec veri celebrata, & fructum prioris auferit, & usum sequentis amittit.] h: sicut intelligitur: quia cum non verè celebrata fuerit, fructum pœnitentiæ, id est, sibi ipsius securitatem præcedentis, amittit (quia veritatem, quam impetrare potuit, contempsit) & usum sequentis auferit, secundum consuetudinem quarundam Ecclesiarum, apud quas pœnitentia sibi non iteratur. De hac eadem pœnitentia illud etiam intelligitur, [non est secundus locus pœnitentiæ.]

DISTINCTIO IV.

Quia h verò multorum auctoritatibus supra monstratum est pœnitentiam verè celebratam, & peccata verè dimitti ei, qui aliquando in crimen recessus est: quaritur, an peccata dimissa redeant. Huius questionis diversorum varia est sententia, alii assensentibus, alii contra negantibus peccata semel dimissa ulterius repleri ad pœnam. Quod autem peccata semel dimissa repleri auctoritatibus probatur: quarum prima est illa Prophetæ: [In i memoriam redeat iniquitas patrum eorum:] secunda illa Evangelii: [Serue h nequam, omne debitum dimisi] illa.

a Sent. ibid. b Ephos. c abest ab orig. d al. ge. hancuram] orig. e 1. Cor. 14. f patientia] vera lectio. g Sent. ibid. h. sup. ca. in salubris, sup. dist. 30. si quis potest. Hugo de S. Vi. l. de sac. p. 2. c. 4. h Hugo l. 2. de sac. p. 11. c. 5. i Sent. 4. dist. 22. i Psal. 101. k Matih. 6.

C. I.
Deinde in libro Psalmorum Augustinus a ait ad Psalmum 101.

SI Iudas teneret illud, ad quod vocatus est, nullo modo ad eum vel sua præterita, vel parentum iniquitas pertineret. Sed quia non tenuit adoptionem in familia Dei, iniquitatem vetusti generis potius elegit, rediit iniquitas patrum eius in conspectu Domini, ut in eo etiam ipsa b puniretur, & peccatum matris eius non deleteretur. Item Rabanus. ¶ Tradidit eum tortoribus, &c.] Considerandum est, quod dicit: [universum debitum:] quia non solum peccata, quæ post baptismum homo egit, reputabuntur ei ad pœnam, verum etiam peccata originalia, quæ in baptismo ei dimissa sunt.

C. II.

Item Gregorius lib. 4. diabo. c. 50.

Constat e ex dictis Evangelii, quod si hoc, quod in nos delinquitur, ex corde non dimittimus, & illud rursus exigitur, quod nobis jam per pœnitentiam dimissum fuisse gaudebamus.

C. III.

Item Augustinus in homilia 15. de verbis Domini.

Dixit d Dominus, [Dimitte e, & dimittuntur tibi:] si f ego prior dimisi, dimitte vel postea. Nam si non dimiseris, revocabo te, & quidquid tibi dimiseram, replicabo tibi.

C. IV.

Item ibidem.

Qui g divini beneficii oblitus suas vult vindicare iniurias, non solum de futuris peccatis veniam non meretur: sed etiam præterita, quæ jam sibi dimissa credebatur, ad vindictam ei replicabuntur.

C. V.

Item Beda super Lucam, lib. 4. c. 48.

Revertar h in domum meam, unde exivi.] timendus est iste versiculus, non exponendus; ne culpa, quam in nobis extinctam credebamus, per incuriam nos vacantes opprimat.

C. VI.

Idem ibidem.

Quæcumque i enim & post baptismum, sive pravitas hæretica, seu mundana cupiditas arripuerit, mox omnium profraet in ima vitorum.

C. VII.

Item Augustinus in libro questionum Dexteronomii, quest. 42.

Peccatum, quod ex Adam contrahitur l, temporaliter redditur: quia omnes propter hoc moriuntur, non autem in æternum eis, qui fuerint per gratiam spiritaliter regenerati, in easque permanserint usque in finem.

¶ pars. Eorum m verò, qui hanc sententiam sequuntur, alii dicunt, quod peccata reditura dimittuntur secundum iustitiam, sed non secundum præscientiam: sicut nomina discipulorum, qui retro abierunt, evant scripta in libro vite propter iustitiam, cui deserviebant, non secundum præscientiam, qui in numero salvandorum eos non habebat. Sic à latere n Dei dicuntur mille casus, & decem millia à dextris eius, quos tamen divina præscientia non quæ suis adnumeraverat. Hinc etiam Dominus ait o Moyse: [Si quis peccaverit ante me, delebo eum de libro vite p] ut secundum iustitiam iudicis ille peccando: deatut deleri, qui secundum

a Es Profer. ibid. b ipse.] orig. Sentent. 4. distinct. 22. c Sentent. ibid. d Dicit illi Deus.] orig. e Luc. 6. f Sent. non verba. g Sentent. ibid. h Sentent. ibid. i al. Quemcumque. k Sentent. ibid. l al. trahitur. m Beatus Ambrosius lib. 9. com. in epist. ad Romanos in illa verba [Jacob dilexi.] & glossa ordin. ibid. m [ut ostenderet divitias.] n Psal. 90. o Exod. 32. p meo.] orig.

praesentiam nunquam fuerat adscriptus. Hinc Augustinus in epistola 1 ad Corinthios: a [Sed non in pluribus eorum beneplacitum est Deo, est in aliquibus. Communia omnibus sunt omnia sacramenta, sed non communis gratia: ita & nunc baptisimus est communis, sed non rursus baptisimus.]

1 ¶ In epistola ad Corinthios. Hac sunt apud Bedam in comm. c. 10. epist. ad Cor. ex B. Augustino in Psal. 77. & copiosius apud illos exponuntur.

3 pars. Verum hoc de sibi accedentibus, vel de his, qui extra ecclesiam baptizantur, intelligitur: qui sacramenti quidem integritatem accipiunt, virtutem vero ejus minime assequuntur. Parvulus vero, vel adultus plena fide accedentibus omnia h. peccata remittuntur, est aliquando recessuri à bono in malam vitam sint futuri.

C. VIII.

Unde Augustinus in libro de correptione & gratia, cap. 8. & 9.

¶ Si ex bono in malum deficiente bona voluntate moriuntur, respondeant, si possunt, cur illos Deus cum fideliter, & pie viverent, non tunc de vita hujus periculis rapuit, ne malitia mutaret intellectum eorum, aut ne fictio deciperet animas eorum. Vtrum hoc in potestate non habuit? an eorum mala futura nescivit? Nempe nihil horum nisi perversissimè atque insanissimè dicitur. Cur ergo non fecit? Respondeant, qui nos irrident, quando in talibus rebus exclamamus [quam d. inscrutabilia sunt judicia ejus, & investigabiles viæ ejus.] Neque enim hoc donat Deus, quibus voluerit: aut verò scriptura illa mentitur, quæ de morte velut immatura hominis iusti ait, * [Raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus, aut ne fictio deciperet animam ejus.] Cur igitur hoc tam magnum beneficium aliis dat, aliis non dat Deus? apud f quem non est iniquitas, neque acceptio personarum, & in cuius potestate est, quamdiu quisque in hac vita maneat, quæ tentatio dicta est super terram? Sicut ergo coguntur fateri, donum Dei esse, ut finiat homo vitam istam, antequam ex bono mutetur in malum: cur autem aliis donetur, aliis non donetur, ignorant; ita donum Dei esse in bono perseverantiam secundum scripturas (de quibus testimonia multa jam posui) fateantur nobiscum, & cur aliis detur, aliis non detur, sine murmure adversus Deum dignentur ignorare nobiscum. Nec g nos moveat, quod filiis suis quibusdam Deus non dat istam perseverantiam. Absit enim, ut ita esset, si de illis prædestinatis essent, & secundum propositum vocatis, qui verè sunt filii promissionis. Nam isti cum pie vivunt, dicuntur filii Dei: sed quoniam vitiosi sunt impie, & in eadem impietate moriuntur, non eos dicit filios Dei præscientia Dei. Sunt enim filii Dei, qui nondum sunt nobis, & sunt jam Deo: de quibus ait Evangelista h Ioannes: [quia IESVS erat moriturus pro gente, & non tantum pro gente, sed etiam, ut filios Dei dispersos congregaret in unum.] quod utique credendo futuri erant per Evangelii prædicationem: & tamen antequam esset factum, jam filii Dei erant in memoriali patris sui inconcussa stabilitate conscripti. Et sunt rursus quidam, qui filii Dei propter susceptam vel temporaliter gratiam dicuntur à nobis, nec sunt tamen Deo: de quibus ait idem Ioannes: [ex nobis exierunt, sed non erant ex nobis: quod si fuissent ex nobis, permanissent utique nobiscum:] non ait, ex nobis exierunt, sed quia non manserunt nobiscum, jam non sunt ex nobis: verum ait: [ex nobis exierunt, sed non erant ex nobis.] hoc est, & quando videbantur ex a nobis, non erant ex nobis. Et tanquam ei diceretur, unde id ostendis? [Quod si fuissent]

a 1. Cor. 10. Sent. 4. dist. 4. b a. omnino. c Deum enim differimus, qui perseverantiam bonitatis non habent, sed ex bono. d Rom. 11. e Pop. 4. f Job. 7. g 1. bid. c. 9. 7. ead. hanc societatem. h Ioann. 8. i 1. Ioan. 2. k al. m.

sent, inquit, ex nobis, permanissent utique nobiscum.] Filiorum Dei vox est: Ioannes loquitur in filiis Dei præcipuo loco constitutus. Cum ergo filii Dei dicant de his qui perseverantiam non habuerunt, [ex nobis exierunt, sed non erant ex nobis:] & addunt [quod si fuissent ex nobis, permanissent utique nobiscum] quid aliud dicunt, nisi non erant filii, etiam quando erant in professione, & nomine filiorum: non quia iustitiam simulaverunt, sed quia in ea non permanerunt. Neque enim ait, nam si fuissent ex nobis, veram, non fictam iustitiam tenuissent utique nobiscum: sed [si fuissent, inquit, ex nobis, permanissent utique nobiscum.] in a bono illos volebat proculdubio permanere: erant itaque in bono, sed quia in eo non permanerunt, id est, non usque in finem perseveraverunt, non erant, inquit, ex nobis, & quando erant nobiscum: hoc est, non erant ex numero filiorum, & quando erant in fide filiorum: quoniam, qui verè filii sunt, præciti & prædestinati, sunt conformes imaginis filii ejus, & secundum propositum vocati sunt, ut electi essent. Non enim perit filius promissionis, sed filius perditionis. Fuerunt ergo isti ex multitudine vocatorum; ex electorum autem paucitate non fuerunt. Non igitur filiis suis prædestinatis Deus perseverantiam non dedit. Haberent enim eam, si in eo filiorum numero essent: & quid haberent, quod non accepissent, secundum Apostolorum b, veramque sententiam: ac per hoc talis filii, filio Christo dati, essent, quemadmodum ad patrem dicit ipse, [ut e omne, quod dedisti mihi, non perierit, sed habeat vitam æternam.] Hi ergo Christo intelliguntur dari, qui ordinati sunt in vitam æternam, ipsi sunt illi prædestinati, & secundum propositum vocati, quorum nullus d. perit: ac per hoc nullus eorum ex bono in malum mutatus fuit hanc vitam: quoniam sic est ordinatus, & idè Christo: datus, ut non periret, sed habeat vitam æternam. Et rursus, quos dicimus inimicos ejus, vel parvulos filios inimicorum ejus, quoscumque eorum sic regeneratus est, ut in ea fide, quæ per dilectionem operatur, hanc vitam finiant: jam & antequam hoc fiat, in illa prædestinatione sunt filii ejus, & dati sunt Christo filio ejus, ut non perirent, sed habeant vitam æternam. Denique ipse Salvator: [si e manseritis, inquit, in verbo meo, verè discipuli mei estis.] Nunquid in his computandus est Iudas, qui non mansit in verbo ejus? Nunquid in his computandi sunt illi, de quibus Evangelium sic loquitur: ubi Dominus cum commendasset manducandam carnem suam, & bibendum sanguinem suum, ait f Evangelista: [Hæc dixit in synagoga in Capharnaüm. Multi ergo audientes ex discipulis eius, dixerunt: Durus est hic sermo, quis potest eum audire? Scitis autem IESVS apud semetipsum, quia murmurabat de hoc discipuli ejus, dicit eis: Hoc vos scandalizat? Si ergo videritis filium hominis ascendentem, ubi erat prius? Spiritus est, qui vivificat: caro autem non prodest quidquam. Verba, quæ ego locutus sum vobis, spiritus & vita sunt. Sunt quidam ex vobis, qui non credunt. Scribat enim ab initio Iesus, qui essent credentes, & quis traditurus esset eum, & dicebat: Propterea dixi vobis, quia nemo venit ad me, nisi fuerit ei datum à patre meo. Ex hoc multi discipulorum ejus abierunt retro, & jam non cum illo ambulabant.] Nunquid non & isti discipuli appellati sunt, loquente Evangelio? & tamen non erant verè discipuli, quia non manserunt in verbo ejus, secundum id, quod ait: [Si g manseritis in verbo meo, verè discipuli mei estis.] Quia ergo non habuerunt perseverantiam, sicut non verè discipuli Christi: ita nec verè filii Dei fuerunt, etiam quando esse videbantur, & ita vocabantur. Appellamus ergo nos & electos Christi discipulos, &

a Suprà ead. penitentia, dist. 1. b Apostolus verè in bono. c 1. Cor. 4. d Ioan. 6. e Suprà dist. 2. de penitentia, c. multus eorum. f Ioan. 8. g Ioan. 6. h Ioan. 8. De

Dei filios: quia sic appellandi sunt, quos regeneratos pie vivere cernimus. Sed tunc vere sunt, quod appellantur, si manserint in eo, propter quod sic appellantur. Si autem perseverantiam non habent, id est, in eo, quod ceperunt esse, non manent, non vere appellantur, quod appellantur, & non sunt. Apud eum enim hoc non sunt, cui notum est, quod futuri sunt, id est, ex bonis mali.

4. pars. Finis hujus auctoritatis eorum sententia concordat, qui peccata dicunt remitti secundum iustitiam, & non secundum prescientiam. Alii vero, quamvis fateantur peccata redire, tamen in se per baptismum, seu per poenitentiam afferunt omnino peccata remitti, & plena fide accedentem ad lavacrum renascentem non agunt, & plenam Spiritu Sancto: & si postea peccatum sit, de novo poenitentem, esse aliquando recedendum, tamen tempore sua poenitentia perfecti expiationem asserunt, ut si tunc maverunt, solent inveniri aeternam. Quorum sententia, eisdem auctoritatis principum censetur. Cum enim quaestiones proponat, quare prescienti ad mortem, cum fideliter ac pie viverent, non tunc de vita motu periculo Deo rapuit, ne malitia mutaret intellectum eorum, aut ne fidei deciperet animas eorum, cum de immatura morte praedictum scriptura dicit: [a Raptus est, ne malitia mutaret intellectum eum, aut ne fidei deciperet animam eius:] evidenter ostendit divinitus fuisse, qui si fatali necessitate huius vite subditi essent periculo peccati vitam consecuti essent aeternam. Vt ergo finis praecipit committat, & ne sibi ipsi contraire videatur, desinendum est, quod si scribit in libro vita, & de eo deleri secundum iustitiam, quod secundum prescientiam. Secundum prescientiam scribi, est ad vitam praedictum: quod ab aeterno factum est.

C. IX.

Vnde Apostolus in epistola ad Ephesios, cap. 1.

Benedixit Deus, & pater Domini nostri Iesu Christi, qui benedixit nos in omnibus benedictione spirituum, in caelestibus in Christo Iesu: sicut elegit nos in ipso ante constitutionem mundi, ut essemus sancti & immaculati in conspectu eius in caritate: qui praedestinavit nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum, in ipsum.

Similiter secundum prescientiam deleri, est ad mortem, non ad vitam praedictum: quod & ipsum ab aeterno factum est. Vnde Dominus in Evangelio: [Qui credit in me, habet vitam aeternam: qui autem non credit, iam iudicatus est.]

C. X.

Hinc etiam Augustinus ait.

Non dicitur Dominus, qui sunt ejus. Ex his nemo fecit. Nondum apparuit iudicium, sed iam factum est.

Sententia est apud beatum Augustinum, tract. 12. in Ioannem, & in 2. de civitate Dei, cap. 7. vnde citat Beda in 2. Timoth. 2. Verba autem ferre eadem sunt in glossa ordinaria ad eum ipsum Pauli locum.

Porro secundum iustitiam scribi, est, Deo auctore ea operari, quantum merito sit dignus aeterna salute. Hinc duplicem modum scribendi in Evangelio Dominus assignavit, dicens discipulo: [In cunctis domus patris mei mansiones multae sunt: si quis minus, dixisset vobis, quae vadit parare vobis locum: & si abiero, & paravero vobis locum, iterum venio, & accipiam vos ad meipsum, ut ubi ego sum, & vos sitis.] dicens: [In domo patris mei mansiones multae sunt: si quis minus dixisset vobis, quia vadit parare vobis locum: ostendit enim, quibus loquebatur scriptis in libro vita, praedestinatione. Subscribitur [si abiero, & paravero vobis locum, &c.] ostendit eos adhibuisse scribendi operationem.

C. XI.

Hinc autem Augustinus in eisdem a loci explanatione ait.

In domo patris mei mansiones multae sunt. Domus b Dei, templum Dei, regnum Dei, regnum caelorum, sunt homines iusti: in quibus sunt multae differentiae inter se, & haec sunt mansiones ipsius domus. Haec autem iam paratae sunt in praedestinatione, sicut ait & Apostolus, [qui elegit nos ante mundi constitutionem] praedestinando, parando autem in operatione. Vnde [quos praedestinavit, hos & vocavit,] & iustificavit, & magnificavit. Et secundum hoc dicitur [fecit Deus, quae futurae sunt,] id est, quae facturus est. & infra. [Si quis minus] confirmat esse: quia si non essent, dixisset, ibo & parabo, id est, praedestinabo. Sed quia iam ibi sunt, non est opus aliqua parare. Quia vero nondum sunt in operatione, addit: [& si abiero, & paravero.] Abiero, sed non relinquens, parat: quia subtrahit se, & latet: ut sit fides, quae non est de re visa: & inde est meritum fidei. Ex hac vivit iustus, & mundatur ei cor, dum peregrinatur, & in ea desideratur, quod nondum habetur. Et haec est praeparatio mansionis: quia sic parat nos sibi, & se nobis, ut maneat in nobis, & nos in eo, quantum quisque erit particeps eius plus, vel minus pro diversitate meritum. Et haec multitudo mansionum est.

Sententia quidem huius capituli est in tract. 68. in Ioannem: sed ipsa verba sunt in glossa ordinaria ad cap. 14. Ioannis, & ex ea sunt nonnulla emendata.

In Mansionum est. Sequebatur. Item, quasi hic citaretur alter locus beati Augustini, aut glossa. Absit autem a plerisque manuscriptis. Nam quae sequuntur, videntur esse Gratiani.

Secundum iustitiam deleri, qui gratia subtrahit, ea operari permittitur, quibus aeterna damnationem meretur. Hinc Propheta & loquens ex persona Christi ait: [deleantur de libro viventium,] hoc est, subtrahatur eis gratia, quae subtrahit, si in profectum vitiorum, deinde in aeternam damnationem precipitentur: [& eorum iustus non scribantur,] id est, non apponatur eis gratia, quae sibi digni aeterna salute. Si itaque peccata secundum praesentiam remittuntur, cum ab aeterno gratia praeparatur, quae vocatur iustificatio, iustificatus tandem aeternaliter glorificatur. Secundum iustitiam vero peccata remittuntur, cum vel baptismum plena fide accipitur, vel poenitentia toto corde celebratur: quae remissio & ipsa secundum praesentiam non inconvenienter fieri dicitur. Vt enim ex praemissa auctoritate Apostoli datur intelligi, duas sunt praedestinationes: una, quae quisque praedestinatur hic ad iustitiam & remissionem peccatorum percipiendam: altera, quae aliquis praedestinatur ad vitam aeternam in futuro obtinendam. Harum effectus sunt praesens iustificatio & futura glorificatio: quae omnia in praemissa auctoritate convenienter distinguuntur. Prima enim praedestinatio, quae praedestinatur ad praesentem iustitiam, designatur, cum dicitur, [sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, &c.] cuius effectus infra supponitur, [in qua glorificavit nos in dilecto filio suo, &c.] Secunda praedestinatio ita ostenditur [qui praedestinavit nos in adoptionem filiorum, &c.] Eius effectus praemittitur, dum dicitur, [qui benedixit nos in omni benedictione, &c.] Haec duae praedestinationes, & earum effectus ita se habent, ut prima, & eius effectus natura praecedat, & lege consequenti inferantur. Sed enim aliquis praedestinatus est ad vitam, consequenter inferatur, ergo praedestinatus est ad iustitiam: & si consequitur vitam aeternam, ergo consecutus est iustitiam: sed non convertitur. Vnde multi particeps sunt prima praedestinationis, & eius effectus, ad quos secundo

a Tract. 68. in Ioan. c. 14. & ibi gloss. ordinaria. b Ephes. 1. c Rom. 2. d al. paravero sunt in. e Esa. 41. & 44. Gloss. illud. f Psal. 68.

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN

vel eius effectus minime pertinere probantur. Iuxta hanc distinctionem intelligenda est auctoritas illa Iohannis a: [Exierunt ex nobis: sed non erant ex nobis. Nam si fuissent ex nobis, mansissent utique nobiscum.] [Ex nobis, inquit, exierunt.] id est, a nostra societate recesserunt, quia prima praeordinationis, & eius effectus nobiscum participes erant: [sed non erant ex nobis.] id est, secunda praeordinationis, & eius effectus societatem nobiscum non mererant. Quod ex eo videri potest: quia si fuissent ex nobis, id est, si illius praeordinationis nobiscum participes essent, mansissent utique nobiscum, id est, a societate effectus eius praeordinationis, quam nobiscum contraxerant, non recessissent. Si enim ad secundam praeordinationem utriusque referretur, non convenienter illud inferretur [mansissent.] Imò capissent utique nobiscum esse. Si verò ad primam, falsa esset propositio, [si fuissent ex nobis, &c.] Multa enim praesentia iustitiae & sanctitatis participes sunt, qui tamen in ea non perseverant. Vnde Dominus ait in Evangelio b: [Non qui caperit, sed qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.]

C. XII.

Hanc societatem si quis sola nomine, & professione, non autem rei veritate à damnandis dicat contrahi, eiusdem auctoritatis testimonio convincitur. De his enim, qui prima, non secunda praeordinationis sunt participes, ait: c [Nec nos movet, quod filii sui quibusdam Deus non dat istam perseverantiam. Aliter enim, ut ita esset, si de illis praedestinatus essent.] & cetera, quae in eadem auctoritate supra continentur. Oves namque, de quibus in Evangelio Dominus ait: [Et d alios oves habeo, quae non sunt ex hoc ovili.] & filii, de quibus Iohannes e ait: [ut filii Dei, qui erant dispersi, congregaret in unum.] ita praesentia erant oves, & filii, ut qualitate praesentium, non specie tantum, sed etiam ante Dei oculos essent filii veri & perditionis aeternae. Vnde Apostolus f non ait, videbamur esse, sed [eramus, inquit, & nos natura filii veri.] Nec ait, reputabamini ab hominibus, sed [g fuisse aliquando tenebrae, nunc autem lux in Domino.] De se quoque scribens ad Timotheum, non ait: h [videtur, sed] [sui persecutor, & blasphemus, & contumeliosus: nunc autem suam misericordiam consecutus.] Omnes quoque, qui in Christo renascuntur, & qui eius sanguine à diabolo redimuntur, prius ex Adam peccatores nascuntur, & diabolica servituti obnoxii. Sicut ergo isti, quorum sunt futuri filii Dei, tamen prius sunt filii diaboli: sic hi, de quibus sermo habetur, quamvis recedendo à iustitia sint futuri filii perditionis aeternae, cum tamen pie & fideliter vivunt, vere sunt filii Dei, & iusti, & aeterna beatitudine digni. Vnde auctoritas non ait: i cum viderentur pie & fideliter, vivere, sed [cum pie & fideliter viverent.] Nec veraciter à bono in malum commutarentur, qui nunquam veraciter boni fuerunt. Dominus quoque non ait per Ezechielem k: si averteris se iustus à iustitia sua, quam videbatur habere, sed [sua,] scilicet, quam veraciter habet. Quod autem in eadem i auctoritate sequitur: [Non erant in numero filiorum, quando erant in professione filiorum.] ita intelligendum est. Filii Dei duobus modis appellantur. 2. Dicitur filii Dei, participatione hereditatis aeternae, sicut Iohannes ait in Evangelio: m [Quorum crediderunt in eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri.] Et Apostolus in epistola ad Romanos: n [Expectatio creaturae revelationem filiorum Dei expectat.] & infra. [Ipsa creatura liberabitur à servitute corruptionis in libertatem gloriae filiorum Dei.] & infra: [Ipsi intra nos gemimus, adoptionem filiorum Dei expectantes.] Similiter Augustinus eadem verba Apostoli exponens, ait: [Modo 3 tantum creatura, communium filiorum forma perfecta.] Hoc ergo modo non sunt filii Dei, nisi participes aeternae beatitudinis. In praesenti etiam dicuntur filii tribus modis, vel praedestinatione nat-

a i. Ioh. 2. b. Matth. 10. c. a. Augustinus ait. sup. ead. cap. si ex bono. d. Ioh. 10. e. Ioh. 1. f. Eph. 2. g. Eph. 3. h. i. Timoth. 1. i. sup. ead. si ex bono. k. Ezech. 18. l. sup. si ex bono. m. Ioh. 1. n. Rom. 8.

tiam (sicut ii, de quibus Iohannes ait: a [ut filii Dei, qui dispersi erant, &c.]) vel praedestinatione, & spe aeternae beatitudinis (sicut ille, quibus Dominus ait, b [filii adhuc modicum nobiscum sumus.]) vel merito fidei, & praesentia iustitia, non autem praedestinatione charitatis aeternae: sicut hi, de quibus Dominus ait: c [si quis linguam filii eius legem meam, & in iudicis meis non ambulaverint, &c.] Hi ergo, de quibus in praesenti egitur, filii sunt merito fidei, & praesentia iustitiae, non sunt autem filii adoptionis aeternae. Ergo peccata dimissa satenus redire, secundum iustitiam, & non secundum praesentiam ea dimitti necesse est ut consistant: sicut salvandis peccata secundum iustitiam ad aeternam damnationem imputantur, non secundum praesentiam: quia & illi à bono in malum deficientibus, singula replicantur ad suspitionem: & usque in finem in bona perseverantibus, nulla imputantur ad pernam [aeternam. d.]

In vestigiis codicibus caput hoc est conjunctionem superius. Iam enim Gratianus verba, qui more suo loca aliquot citat. 1. ¶ Specie] Sic est emendatum ex codice parisiensi. Nam antea legebatur, spe. quae vox valde sententiam turbabat. 2. ¶ Duobus modis appellatur] In vulgatis scripturis, [uno modo appellantur in futuri, altero in praesenti, qui triplex est.] quae absque ad omnibus manus scriptis, & antiquioribus etiam editionibus. 3. ¶ Modo tantum creatura] In libro 8. quæstionum 2. post alia habentur haec. Et ipsa itaque creatura, id est, & ipsa, quae nondum vocatur filiorum forma perfecta, sed tantum vocatur creatura, liberabitur, &c. quae referuntur ad illa in epist. ad Rom. cap. 8. Sed apud glossam ibidem habentur ista verba, quae apud Gratianum.

5 pars. Quae autem dicitur, quod peccata dimissa non redeunt, auctoritate Gregorii & Prosperi sententiam suam confirmat conatur.

C. XIII.

Alit enim Gregorius in Moralibus, sibi 15. cap. 22.

Quid est, quod dicitur [qui reddis iniquitatem Patrum filiis, ac nepotibus.] Peccatum originale à Patribus trahimus, & nisi per gratiam baptismi saltemur, etiam parentum culpam portamus: quia utrum adhuc cum illis sumus. Reddit iniquitatem Patrum filiis e, dum pro culpa parentis ex originali peccato anima polluitur proles. Et rursus non reddit iniquitatem filiis f, quia cum ab originali culpa per baptismum liberamur, non jam parentum culpas, sed quae ipsi committimus, habemus.

¶ Verba ipsa huius capituli sunt in glossa ordinata ad cap. 16. Exod. ex Gregor. in loco indicato: ex qua glossa sunt hic nonnulla emendata.

C. XIV.

Item in responsionibus Prosperi ad secundam objectionem Galorum.

Qui recedit à Christo, & alienus à gratia finit haec vitam, quid nisi in perditionem cadit? sed non in id, quod remissum est, recidit: nec in originali peccato damnabitur: qui tamen propter postrema crimina i et morte afficietur; quae ei propter illa, quae dimissa sunt, debebatur.

1. ¶ Propter postrema crimina] Adhuc sicut haec originali: quibus sententia valde illustratur.

Finis huius auctoritatis principio contraire videtur. Neque enim aliud est, dimissa peccata redire, nisi in originali peccato delinere, quam penam peccato debitam post quosdam remissionem excipere. Auctoritates verò sibi contrarias assertores huius sententiae ita determinant: peccata dimissa redire dicuntur, quia quosdam

a Ioh. 11. b Ioh. 15. c Psal. 118. d ab eis à plerisque manuscriptorum. e in filiis. f in filiis.

... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XV.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XVI.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XVII.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XVIII.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XIX.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XX.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXI.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXII.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXIII.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXIV.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXV.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXVI.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXVII.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXVIII.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXIX.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXX.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXXI.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXXII.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXXIII.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXXIV.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXXV.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXXVI.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXXVII.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXXVIII.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXXIX.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XL.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXI.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXII.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXIII.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXIV.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXV.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXVI.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXVII.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXVIII.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXIX.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXX.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXXI.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXXII.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXXIII.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXXIV.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXXV.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXXVI.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXXVII.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXXVIII.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XXXIX.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

C. XL.
... qui dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...
... quia dicitur...

DISTINCTIO V.

In pœnitentia autem, que peccatorem considerare oportet, Augustinus in libro de pœnitentia g. docet, dicens.

a Ibid. **b** Pſal. 35. **c** Sup. 23. quest. 4. **d** Supr. ead. si ludas. **e** Supr. ead. quid est. **f** Pſal. 52. **g** De vera & falsa pœnitentia, cap. 14. & 15. inter opera August. Sentent. 4. distinct. 16.

